

İş cinayetlerine bir çılgılık: Uzakta

Mine Soysal, 'Uzakta'yla iş cinayetlerinde yaşamını yitiren onlarca insanı anıyor ve yaşanan adaletsizliklere dikkat çekiyor.

Ezgi GÖRGÜ
İstanbul

Gençlik edebiyatına yönelen yazar Mine Soysal, son romanı "Uzakta" ile öğretmen olmak hayaliyle dersane parasını biriktirmek için evinden ayrılıp İstanbul'a çalışmaya gelen bir genci yazıyor, Erdo'yu. Erdo'nun etrafında gelişen olaylar ve çalıştığı inşaat şantiyesindeki koşullarla birlikte bir gençlik portresi çizmeye çalışan yazar Soysal'ın "Uzakta"sını, aynı zamanda iş cinayetlerine, genç insanların ölümüne dur demesi olarak da görebiliriz. Mine Soysal'ın cümlelerini de olanlara karşı çılgılığı olarak tanımlamak gerekebilir. "Bu romanı yazmama sebep olan bir bıçak kesigi var. Artık yeter! Genç insanların, hele hele gerçekten hayatı için çok ciddi riskler üstlenmeye cesaret edebilen bir çocuğun hayatını çalmayı benim yetişkin algım da, aklım da almıyor. Adaletin bu kadar uzak olma duygusu çıldırıyor bazen."

Edebiyatta yazılan metinlerin hayattan uzak olmadığı aşikar, deneyimlediğimiz birçok olay ya yavaş yavaş yazdıklarımıza sızıyor ya da küt diye yaşamamızın ortasına düşebiliyor. Siz bu süreci nasıl yazmaya döktünüz?

Aşırı farklı yaşamların bir araya gelmesinin, hem biçimi hem de sonuçları beni çok düşündürüyor. Özellikle gençler söz konusu olduğu zaman. Varlıkla yoksulluk, daha çok hayal kurabilenle çok sıkışık yaşayabilen; böylesine çok farklı genç dünyalar, hangi koşullarda, ne biçimlerde bir araya gelebilirler ve bir şansları var mı diye çok düşündüm. 2014 başında yazmaya başladığım bir dosya vardı, bir gençlik romanıydı o da. Onun çalışmalarını akarken nisan ayında yakınlarda bir şantiyede gencecik bir delikanlıyı iş kazasında kaybettik. Müthiş bir öfke ve üzüntü duydum; yazmakta olduğum dosyayı bıraktım. Aynı gün bambaşka bir dosya açıldı. Ben "Uzakta"nın ilk metinlerini o gün yazmaya başladım.

Kıtaпта ana karakterlerinden birini Dünya oluşturuyor. Dünya başına gelenlerden sonra durulmuş, düşünmeye başlıyor, kendisi dışında yaşayanları fark ediyor. Böyle bir dönüşüm Dünya gibi statüsü oldukça iyi olanlar için mümkün mü?

Dünya'nın şansı, aslında başından çok ciddi bir travma geç-

"Uzakta", İstanbul gibi bir kentte anlatılıyor, ama sadece siyasi gündemin belirlediği değil, ülke gerçeklerinin belirlediği olaylar akıyor.

miş olması. Aylarca süren hastane süreci kaç yaşında olursa olsun, kendi kendine kalmasını, düşünmeyi ve

hatta direnmeyi öğrenmesini, hayata tutunmasını, bambaşka yollardan geçmiş olmasını gerektiriyor. Dünya kendi varsıl hayatında başka hiçbir koşulda böyle bir tür kamp hayatından geçemezdi.

OLAĞAN ŞEYLER İÇİN BİLE MUCİZELERE MUHTACIZ

Hayatın gerçekliğine baktığımızda da böyle bir gerçeklik yok ama...

Tabii ki yok. O yüzden Dünya da başına böyle bir travma gelmiş bir karakter zaten. Yoksa Erdo'yla anlak bile olsa yollarının keşime şansı kesinlikle olamazdı. Dünya, varsıl hayatında düşünsel yolculuğunda farklı patikalara girip çıkmış bir çocuk olduğu için, kendi hayatını sorgulama konusunda biraz daha hırçın, biraz daha yaşitlarından ayrılan bir genç haline gelebilmiş.

Erdo'nun Dünya karşısındaki farkı ne?

Dünya da, Erdo da kendi hayatlarını ele geçirme sürecini yaşıyor. Erdo, Dünya'ya göre çok daha özgür hayal kuran ve çok daha

kararlı bir insan. 19 yaşında bir çocuğun, ana ocağından çıkıp "uzakta" amelelik yapmaya cesaret etmesi kolay değil. Hem de her şeyden "it gibi" korkan bir çocuk olduğu halde. Ama sonra düşünüyorum ki, en cesur insanlar, aslında en korkak insanlardı da felsefi olarak. Hayatta kalmayı becerirler korkularıyla ve böylece daha çok cesaretle adım atabilirler.

Erdo ve Dünya'nın eşit olmadığı çok aşikar ancak ikisini ortaklaştıran nedir?

Genç insanların hayatında gelecek korkusunun olmaması mümkün değil. Gençlin delişmenliğinin özündeki merak duygusunu yaratan müthiş bir endişe ve korkunun da yattığı karmaşık bir duygu dünyası olduğunu düşünüyorum. "Uzakta", İstanbul gibi bir kentte anlatılıyor, ama sadece siyasi gündemin belirlediği değil, ülke gerçeklerinin belirlediği olaylar akıyor. Genç bir insanın geleceğine dair kurduğu en olağan hayali bile ki öğretmenlik mesleği, Türkiye'de en sık rastlanan hayaldir, gerçekleştirmesi için mucizelere muhtaç olabildiği bir ülkede yaşıyoruz. "Uzakta"nın en çok düşündürmesini istediğim nokta da bu: Eşitliğin bu derece imha edilmiş olması.

GENÇLER ORTAK BİR HAYAL KURABİLİYOR

Yaşadığımız ülke açısından birbirine çok yakın olan ama bir o kadar da ayrı yaşamlar var. Biri akşam rahatça lüks dairesine giderken, diğeri ne yiyeceğim deyip gecekondusunda kara kara düşünüyor. Kim kimi, nasıl düşünecek?

Gençlik edebiyatının, bu konuları tartışıyor ve tartışıyor olabildiği bir umut kaynağı. Aklar ve karalar biçiminde keskin bir ayrımın olduğu bir gezegende yaşamıyoruz, gri bir gezegende yaşıyoruz. Gündemin bizi konumlandığı durumlarla var olmuyoruz sadece. Edebiyatın bu noktada genç insana dokunmak ve bütün bunları sorgulamak için bir fırsat olabileceği yönünde büyük bir inancım var. İnsanların önündeki tek çözümleyici fırsatın yaklaşma ve iletişim olduğunu düşünüyorum. Çok basit bir şeyden söz ediyoruz; bu basit durumdan en çok uzaklaşmış kesim, yetişkin dünya. Ama gençlik öyle değil, bunu açıkça yaşıyor. Gezi süreci budur. Gezi Parkı'nda çok farklı toplumsal yapılardan gençler

bir araya geldi, ortak bir hayal kurdular ve o hayal uğruna yakınlaştılar, iletişim içinde oldular ve başarıldılar.

Ali İsmail karakteri var, Erdo'nun sorunlarına çözüm arayan, sadece inşaatta çalışan bir işçi değil de hayata iyi taraftan bakan, kolaylaştıran bir karakter, ismiyle de güzel olan. Nedir bunu yazdıran?

Ali İsmail, hayatı kolay taraftan görmeye çalışan pozitif duygulu bir genç. Sanırım, varlığında tanıyamadığımız Ali İsmail Korkmaz'ın güleç, pırıltılı fotoğrafları bende ona benzeyen bir karakteri kolayladı. Onun fotoğrafları hiç gözümün önünden gitmiyor; tabii ki Abdullah'ın, tabii ki Ethem'in ve diğerlerinin de... Romandaki Ali İsmail de tıpkı Erdo gibi, kendini koruma güdüsüyle belki de, şantiye hayatında sessiz kalmayı, herkesle konuşmamayı, kenarda durmayı seçmiş. Toplumdaki pek çok genç gibiler; zaten bunun için yakınlaşıyorlar.

Yazar ve Yayıncı Mine Soysal, 1996'da Güneşiği Kitaplığı'nı kurdu.